

POSTANOWIENIE

Dnia 1 września 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wiesław Koziół (przewodniczący)

SSN Jacek Błaszczak (sprawozdawca)

SSN Paweł Wiliński

w sprawie **M. M.**

skazanego z art. 158 § 3 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 1 września 2022 r.,

wniosku obrońcy skazanego o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 21 października 2021 r., sygn. akt II AKa [...], zmieniającym wyrok Sądu Okręgowego w Ś. z dnia 20 lipca 2021 r., sygn. akt III K [...]

na podstawie art. 544 § 3 k.p.k., art. 639 k.p.k.

p o s t a n o w i ł

1. **oddalić wniosek;**
2. **obciążyć skazanego kosztami sądowymi postępowania wznowieniowego.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Ś. wyrokiem z dnia 20 lipca 2021 r., sygn. akt III K [...], oskarżonych **M. M.** i **P. W.** uznał za winnych tego, że: w dniu 9 sierpnia 2019 r. w P., w woj. [...], działając wspólnie i w porozumieniu wzięli udział w pobiciu **L. B.**, narażając go na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia w ten sposób, że **M. M.** uderzył go otwartą ręką w twarz, na skutek czego pokrzywdzony spadł z ławki uderzając głową o kamienną płytę, a następnie został uderzony przez **P. W.** pięścią

w klatkę piersiową, po czym M. M. wraz z P. W. kopali L. B. po całym ciele, czym spowodowali obrażenia w postaci krwiaka okularowego po stronie lewej, krwiaka podtwardówkowego spłaszczającego półkulę prawą do 16 mm grubości, obrzęku prawej półkuli, przemieszczonej podsierpowo uciśniętej komory bocznej prawej i komory III, skutkujące niedowładem połowicznym lewostronnym i śródmózgowymi ogniskami krwotocznymi, w wyniku czego pokrzywdzony w dniu 28 października 2019 roku zmarł, tj. popełnienia czynu z art. 158 § 3 k.k. i za to wymierzył im kary po 5 lat pozbawienia wolności.

Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z dnia 21 października 2021 r., sygn. akt II AKa [...], zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że przyjął, iż oskarżeni skutek w postaci narażenia pokrzywdzonego na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia obejmowali zamiarem ewentualnym, a następstwo w postaci śmierci pokrzywdzonego mogli przewidywać oraz obniżył kary wymierzone oskarżonym M. M. do 4 lat pozbawienia wolności, a P. W. do 3 lat pozbawienia wolności, w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymując w mocy.

Kasację od orzeczenia Sądu odwoławczego wniósł obrońca skazanego M. M..

Postanowieniem z dnia 11 maja 2022 r., sygn. akt I KK 147/22, Sąd Najwyższy oddalił kasację obrońcy skazanego jako oczywiście bezzasadną.

Do Sądu Najwyższego wpłynął wniosek obrońcy skazanego M. M. o wznowienie na podstawie art. 540 § 1 ust. 2a w zw. z art. 545 § 1 k.p.k. i art. 425 § 2 k.p.k. postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 21 października 2021 r., sygn. akt II AKa [...], zmieniającym wyrok Sądu Okręgowego w Ś. z dnia 20 lipca 2021 r., sygn. akt III K [...].

Obrońca wniósł o uniewinnienie M. M. od zarzucanego mu czynu, ewentualnie o przekazanie sprawy do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Ś..

Na podstawie art. 546 k.p.k. obrońca wniósł o sprawdzenie okoliczności faktycznych w trybie art. 97 k.p.k., tj. „oświadczenia K. M. z dnia 9 listopada 2021 r. na okoliczność jego treści - w tym informacji, które przekazała ww. J. H. w związku

ze zdarzeniem będącym przedmiotem rozpoznania w sprawie M. M., a w szczególności przyznania się wyżej wymienionemu przez J. H., że skłamała podczas składanych zeznań i szerzej wykazania rzeczywistego niebezpieczeństwa błędności prawomocnego wyroku skazującego”.

Nadto, obrońca wniósł o wstrzymanie wykonania orzeczenia, z uwagi na zaistnienie szczególnych okoliczności, wskazujących na zasadność wniosku o wznowienie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek obrońcy skazanego o wznowienie postępowania nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z dyspozycją przepisu art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k., który ustanawia podstawy do wznowienia postępowania karnego, postępowanie sądowe zakończone prawomocnym orzeczeniem wznawia się, jeżeli po wydaniu orzeczenia ujawnią się nowe fakty lub dowody wskazujące na to, że skazany nie popełnił czynu albo czyn nie stanowił przestępstwa lub nie podlegał karze.

Przepis ten wymaga, aby strona wykazała, że miało miejsce ujawnienie się po wydaniu orzeczenia nowych faktów lub dowodów (*propter nova*), które wskazują na zaistnienie okoliczności nieznanych przedtem zarówno sądowi, jak również stronie (*noviter reperta*). Ciężar wykazania tej okoliczności spoczywa na wnioskodawcy. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że to skazany, w razie powoływania się na podstawę *de novis*, obarczony jest ciężarem uprawdopodobnienia zasadności wniosku o wznowienie postępowania, skoro wcześniej prawomocnym wyrokiem skazującym obalone zostało domniemanie niewinności. Nie wystarczy zatem samo powoływanie się przez autora wniosku na nowy fakt czy dowód, ale powinien on przedstawić co najmniej tzw. dowód swobodny świadczący o błędności skazania (*por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 19 kwietnia 2007 r., II KO 60/06, OSNwSK 2007, poz. 875; z dnia 15 kwietnia 2008 r., II KO 84/07, Lex nr 393907*).

Podkreślenia wymaga, że samo ujawnienie „nowych faktów lub dowodów” nie jest wystarczające. Konieczne jest, aby te nowe fakty lub dowody w sposób wiarygodny podważały prawdziwość dokonanych ustaleń faktycznych, a więc, zachodzić musi wysokie prawdopodobieństwo, iż po wznowieniu postępowania zapadnie orzeczenie odmienne od orzeczenia poprzedniego (*por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 15 grudnia 2015 r., V KO 65/15, Lex nr 1938695; z dnia 24 maja 2016 r., V KO 29/16, Lex nr 2044502*). W przepisie art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k., jak przyjmuje się zarówno w orzecznictwie Sądu Najwyższego, jak i w doktrynie, chodzi tylko o takie nowe fakty lub dowody, które wskazują na zaistnienie określonej pomyłki sądowej. Nowe fakty lub dowody powinny więc wskazywać na wysokie prawdopodobieństwo uniewinnienia skazanego po wznowieniu postępowania albo skazania go za przestępstwo zagrożone karą łagodniejszą, albo wymierzenia łagodniejszej kary z uwagi na nieuwzględnienie poprzednio przyjętych okoliczności zobowiązujących do jej nadzwyczajnego złagodzenia, albo pominięcia jako błędnie przyjętych okoliczności wpływających na nadzwyczajne obostrzenie kary. Sam fakt zgłoszenia nowego dowodu nie obliguje sądu do wznowienia postępowania, skoro każdy prawomocny wyrok sądu korzysta z domniemania prawidłowości zawartych w nim rozstrzygnięć, dopóki wnioskodawca nie wykaże, że wyrok taki jest obarczony konkretnymi błędami w zakresie dokonanych ustaleń faktycznych lub wadami prawnymi.

Przechodząc do realiów podlegającej rozpoznaniu sprawy, w pierwszej kolejności należy zauważyć, że obrońca nie przedstawił w istocie żadnego nowego faktu lub dowodu, który podważyłby prawidłowość wydanego wobec M. M. wyroku skazującego. Obrońca powołał się na oświadczenie K. M., któremu świadek J. H. miała powiedzieć, że skłamała twierdząc, że widziała całe zajście (k. 9 akt SN). W tym kontekście należy przypomnieć, że kwestia oceny zeznań świadka J. H. była przedmiotem kontroli sądów obu instancji, a następnie została podniesiona w zarzucie kasacyjnym, który został uznany za niezasadny. Sąd Najwyższy odnosząc się do relacji tego świadka wskazywał, że wersja zdarzeń przedstawiona przez J. H. pokrywała się z wyjaśnieniami drugiego ze skazanych – P. W.. W szczególności o prawdziwości zeznań J. H. świadczy to, że okoliczności ustalone w sprawie nie były jej wcześniej znane (skoro była przesłuchiwana w postępowaniu przygotowawczym

jako druga w kolejności, a przesłuchiwany jako pierwszy G. H. nie widział ataku skazanych na pokrzywdzonego), a następnie zostały potwierdzone w wyjaśnieniach P. W.. S. P. W. niezależnie od J. H. w sposób tożsamy przedstawił okoliczność uderzania pokrzywdzonego w twarz i klatkę piersiową oraz kopanie przez skazanych pokrzywdzonego, a następnie udanie się pokrzywdzonego do swojego mieszkania. Zbieżność relacji zawartej w zeznaniach J. H. (w powiązaniu z wyjaśnieniami P. W. oraz świadka S. B.) dostarczyła argumentu za przyjęciem tych relacji jako podstawy ustaleń faktycznych (zob. s. 8 uzasadnienia postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 maja 2022 r., sygn. akt I KK 147/22).

Autor złożonego wniosku zdaje się pomijać, że w sprawie o wznowienie postępowania nie dokonuje się na nowo oceny zebranych w toku procesu dowodów i poprawności przyjętych w oparciu o nie ustaleń faktycznych będących podstawą prawomocnego wyroku. Przedmiotem postępowania o wznowienie nie może być też badanie prawidłowości oceny materiału dowodowego w prawomocnie zakończonym postępowaniu sądowym. W żadnym razie nie chodzi tu o poszerzanie postępowania dowodowego do takich granic, aby można było mówić o prowadzeniu postępowania dowodowego co do istoty sprawy, a więc w zakresie charakterystycznym dla rozprawy głównej (*por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia: 21 kwietnia 2016 r., V KO 22/16, Lex 2087825; 23 lutego 2012 r., III KO 97/11, OSNKW 2012, nr 9, poz. 91; 19 marca 2008 r., IV KO 126/07, OSNwSK 2008, poz. 690; 24 listopada 1994 r., III KO 67/94, LEX nr 22092; 24 listopada 2004 r., IV KO 46/04, OSNwSK 2004, poz. 2202*). Dlatego też Sąd Najwyższy nie mógł badać oceny zasadności orzeczenia Sądu pierwszej instancji, tak jak to się czyni w ramach kontroli instancyjnej. W toku postępowania wznowieniowego Sąd Najwyższy był uprawniony zbadać tylko to, czy ujawniły się istotnie nowe fakty lub dowody, wykazujące na znaczne prawdopodobieństwo błędności wyroku skazującego. Badanie to zaś musiało być ograniczone do analizy tego, czy fakty i dowody wskazane we wniosku o wznowienie postępowania mogą doprowadzić do wydania odmiennego rozstrzygnięcia. W konsekwencji, Sąd Najwyższy ograniczył się do zbadania stopnia prawdopodobieństwa tego, że po wznowieniu postępowania zapadnie orzeczenie odmienne od poprzedniego w postaci uniewinnienia skazanego lub skazania go za przestępstwo zagrożone karą

łagodniejszą niż to, za które wcześniej został skazany. Sąd Najwyższy stwierdza, że takie prawdopodobieństwo nie zaistniało.

Mając na uwadze podniesione powyżej okoliczności Sąd Najwyższy uznał, że nie istnieją podstawy do wznowienia zakończonego prawomocnie postępowania i dlatego też wniosek oddalił.

Wobec oddalenia wniosku obrońcy o wznowienie postępowania, bezprzedmiotowe okazało się rozpoznanie wniosku w trybie art. 532 § 1 k.p.k. o wstrzymanie wykonania orzeczenia.

O kosztach związanych z postępowaniem wznowieniowym orzeczono na podstawie art. 639 k.p.k.

[as]